

LBRIS

We know
books

Viața și învățătura
starețului Siluan Athonitul
scrise de ucenicul său,
arhimandritul Sofronie

Ediția a III-a

Traducere de
pr. prof. Ioan Ică sr

DEISIS
Sibiu 2024

Prolog	5
1. Copilăria și anii tinereții	7
Perioada serviciului militar	15
2. La Muntele Athos	19
3. Asceza monahală	33
4. Portretul și convorbirile starețului	53
5. Învățătura starețului	79
Despre cunoașterea voii lui Dumnezeu	81
Despre ascultare	88
Despre Sfânta Tradiție și Sfânta Scriptură	91
Despre Numele lui Dumnezeu	96
Despre plante și animale	97
Despre frumusețea lumii	100
Despre slujbele dumnezeiești	101
Despre asemănarea omului cu Hristos	102
Despre căutarea lui Dumnezeu	103
Despre legăturile cu aproapele	104
Despre unitatea lumii duhovnicești și măreția sfinților	105
Despre vederea duhovnicească a lumii	106
Despre cele două moduri de cunoaștere a lumii ...	107
Despre deosebirea harului de înșelăciune	108
Despre libertate	110
Despre legătura personală cu Dumnezeu Personal ..	117
Despre iubirea de vrăjmași	127

Despre deosebirea între bine și rău	130
Despre calea Bisericii	131
Despre deosebirea între iubirea creștină și dreptatea omenească	133
Despre rugăciunea neîncetată a starețului	136
Despre îndrumarea duhovnicească	139
Despre clarviziune și modurile ei	142
6. Despre rugăciunea curată	145
Cele trei moduri ale rugăciunii	145
Despre dezvoltarea gândurilor	147
Temeiul isihiei e în prima poruncă a lui Hristos ...	156
Temeiul antropologic al isihiei	158
Experiența veșniciei	159
Începutul vieții duhovnicești: lupta împotriva patimilor	162
7. Despre diferitele aspecte ale imaginației și ale luptei ascetice împotriva ei	167
8. Despre Lumina dumnezeiască necreată și modurile vederii ei	185
De la nepătimire la chipul lui Dumnezeu	189
Întinericul despuierii	196
9. Despre har	201
10. Încercări duhovnicești	211
11. „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!”	227
12. Despre Cuvântul lui Dumnezeu și limitele fapturii .	235
13. Despre rugăciunea pentru lume și întinderea ei ...	245
14. Scrierile starețului	251
15. Ultimul cuvânt	257
16. Moartea starețului	265
17. Mărturii	277
Epilog	287
<i>Act de canonizare</i>	293

Editura și Librăria DEISIS
 str. Timotei Popovici, nr. 21, 550164 Sibiu
 tel. 0269 214272, 0723 066372
 edituradeisis.ro

Difuzare: SC SUPERGRAPH PREST COM SRL
 str. Ion Minulescu, nr. 36
 031216 București, sector 3
 tel. 021 3206119, 0728 303566
 e-mail: contact@supergraph.ro

Lector: diac. Ioan I. Ică jr

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SOFRONIE, arhimandrit

Viața și învățătura starețului Siluan Athonitul / scrise de ucenicul său,
arhimandritul Sofronie; trad. de pr. prof. Ioan Ică sr. – Ed. a 3-a. – Sibiu:
Deisis, 2024

ISBN 978-606-740-041-0

I. Ică, Ioan senior (trad.)

2

929

Traducere după: ARCHIMANDRITE SOPHRONY, *Starets Silouane, Moine du Mont-Athos (1866–1938). Vie — Doctrine — Écrits* traduit du russe par le hiéromoine Syméon, Éditions Présence, 1973

La présent traduction et adaptation du texte original russe publié (ronéotypé) à Paris en 1948 sous le titre de *Starets Silouane* a été faite en étroite collaboration avec l'Archimandrite Sophrony et a reçu son approbation. (H. S.)

© DEISIS, pentru prezenta versiune

Prolog

Revelația ne spune: „Dumnezeu este Iubire”, „Dumnezeu este Lumină, și nu este întuneric întru El” (1 In 4, 8; 1, 5).

Cât de greu ne este, nouă, oamenilor, să primim aceste cuvinte! Ne este greu fiindcă propria noastră viață și viața lumii întregii din jurul nostru mărturisesc mai degrabă contrariul.

Într-adevăr, unde este acea lumină a iubirii Tatălui, dacă, ajunși în amurgul zilelor noastre, suntem cu toții siliți să recunoaștem împreună cu Iov amărăciunea inimii noastre: „Zilele mele s-au scurs, socotințele mele s-au sfârâmat, la fel și dorințele inimii mele... Mai pot să nădăjduiesc? Împărăția morții este casa mea, culcușul meu l-am întins în inima întunericului. Am zis mormântului: tu ești tatăl meu; am zis viermilor: voi sunteți mama și frații mei! Atunci unde mai este nădejdea mea și cine a mai văzut norocul meu? El s-a rostogolit până în fundul iadului și împreună cu mine se va cufunda în țărână” (Iov 17, 11–16).

Hristos Însuși dă mărturie că în Pronia sau purtarea Sa de grijă Dumnezeu veghează cu luare-aminte asupra întregii Sale făpturi: Își aduce aminte de cea mai mică pasăre, Se îngrijește până și de podoaba ierbii câmpului. Iar pentru oameni purtarea Sa de grijă este atât de mare, încât până și „perii capului nostru sunt cu toții numărați” (Mt 10, 30).

Dar unde este această purtare de grijă ce veghează chiar și asupra lucrurilor celor mai neînsemnate? Priveliștea

dezlănțuirii nedomolite a răului în lume ne mâhnește pe toți. Milioane de vieți, adeseori de-abia înfiripate și înainte chiar de a dobândi conștiința de sine, sunt smulse cu o incredibilă cruzime.

Atunci de ce ne e dată această viață absurdă?

Și atunci sufletul caută cu nesaț să întâlnească pe Dumnezeu ca să-I zică:

„De ce mi-ai dat viață?... Sunt beat de suferințe, întunericul mă înconjură; de ce Te ascunzi de mine?... Știu că ești bun, dar de ce ești de nepăsător la durerea mea? De ce ești atât de crud și de nemilos față de mine? Nu pot să Te înțeleg.”

Fost-a un om pe pământ mistuit de dorința lui Dumnezeu. Numele său era Semion. El s-a rugat îndelung, vărsând lacrimi nestăvilite și zicând: „Miluiește-mă!” Dar strigătul său se pierdea în tăcerea lui Dumnezeu. Luni și luni de zile a rămas în această rugăciune până ce puterile sufletului său au secătuit. Atunci a căzut în deznădejde și a strigat: „Ești neînduplecat!” Și când, odată cu aceste cuvinte, în sufletul său strivit de deznădejde s-a mai rupt ceva, dintr-odată, în scânteierea unei clipe, Îl vede pe Hristos viu. Inima și trupul său au fost năpădite cu totul de un foc atât de năprasnic încât, dacă vederea ar fi durat doar o clipă mai mult, nu i-ar mai fi putut supraviețui. De atunci n-a mai putut uita privirea lui Hristos, o privire de o negrăită blândețe, nesfârșit iubitoare, plină de pace și bucurie. Și în toți anii îndelungatei sale vieți ce aveau să se scurgă de atunci încolo, el a dat neobosit mărturie că Dumnezeu este Iubire, Iubire nesfârșită, nepătrunsă.

Despre acest martor al Iubirii dumnezeiești voi vorbi aici.

Copilăria și anii tinereții

Viața fericitului stareț Siluan a trecut fără întâmplări deosebite pentru cine privește lucrurile din afară. Până la vârsta înrolării în armată, a fost cea a unui sărman țaran rus; apoi, în perioada serviciului militar, a fost viața unui simplu soldat; în sfârșit, la mănăstire, timp de patruzeci și șase de ani, a fost viața monotonă a unui simplu monah.

Din arhivele mănăstirii aflăm următoarele: „Părintele Siluan, schimonah. Numele civil: Semion Ivanovici Antonov, țaran din gubernia Tambov, districtul Lebedinsk, satul Șovsk. Născut în 1866. Sosit la Sfântul Munte în 1892. Monah în 1896, schimonah în 1911. Ascultări: la moară, la Kalamareia [moșia mănăstirii în afara Athosului], la Vechiul Russikon, la economat. Decedat la 24 septembrie 1938.”

Între cuvintele „născut” și „decedat” nimic neobișnuit, nimic de povestit. Iar a ne atinge de viața launtrică a unui om înaintea lui Dumnezeu e un lucru în același timp indiscret și îndrăzneț. A dezvălui în piața publică a acestei lumi „adâncul inimii” unui creștin e aproape un sacrilegiu. Dar, sigur de faptul că starețul care e ieșit din această lume ca biruitor asupra lumii nu mai are de acum nimic de ce să se teamă, și că nimic n-ar mai putea tulbura odihna sa veșnică în Dumnezeu, voi cuteza să povestesc aici măcar în parte viața sa atât de bogată, gândindu-mă la micul număr al celor ce sunt ei înșiși atrași spre aceeași viață în Dumnezeu.

Pentru fiecare om arena în care se desfășoară lupta sa duhovnicească e înainte de toate propria sa inimă. Cine a învățat să pătrundă în inima sa va ști să aprecieze cum se cuvine cuvântul prorocului David: „Inima omului e un adânc” (Ps 63, 7). Adevărata viață creștină se petrece aici, în adâncul inimii, în acest abis ascuns nu numai de privirile străine, dar, în deplinătatea lui, ascuns și omului însuși. Cine a pătruns în aceste tainice palate a simțit fără îndoială o uimire negrăită în fața misterului existenței. Cel care cu o minte curățită s-a dedicat unei intense contemplații a „omului său lăuntric” va înțelege că a observa în totalitate, chiar și numai pentru scurt timp, desfășurarea propriei sale vieți este cu neputință. Va recunoaște deopotrivă și neputința de a surprinde pe viu procesele vieții duhovnicești ale inimii sale, care, în profunzimea ei ultimă, atinge Ființa cea mai presus de mișcare și proces. Și totuși în paginile ce urmează sarcina noastră va consta tocmai în descrierea procesului creșterii duhovnicești a unui mare ascet.

Nu, nu ne vom impune o sarcină irealizabilă. Fiindcă nu vom atinge decât în parte etapele vieții sale care ne sunt cele mai bine cunoscute. Cu atât mai mult nu vom fi înclinați să facem psihanaliză, dat fiind că acolo unde lucrează Dumnezeu știința încetează de a mai putea fi aplicată.

Din îndelungata viață a starețului am păstrat mai cu seamă amintirea unor episoade semnificative în același timp atât pentru viața sa lăuntrică, cât și pentru „istoria” sa. Primul în ordine cronologică a avut loc în copilărie, pe când nu avea mai mult de patru ani. Ca multor țărani ruși, și tatălui său îi plăcea să dea ospitalitate pelerinilor. Odată, de ziua unui praznic, a chemat la el cu o plăcere deosebită un negustor ambulant de cărți. Nădăjduia ca de la acest om, pe care-l socotea un „învățat”, să afle lucruri noi și interesante, fiindcă „neștiința” sa îl durea și dorea să-și întregească cunoștințele și învățătura. Acasă i-a oferit invitatului ceai și ceva de-ale gurii. Micul Semion îl observa pe călător cu o curiozitate de copil, ascultând cu atenție conversația. Negustorul de cărți încerca să dovedească tatălui său că

Hristos nu era Dumnezeu și că, în general, Dumnezeu nu exista. Micul Semion a fost uimit mai cu seamă de aceste cuvinte: „Unde e acest Dumnezeu?”, și atunci i-a venit gândul: „Când voi fi mare, mă voi duce să-L caut pe Dumnezeu în tot pământul!” Când oaspetele a plecat, micul Semion i-a spus părintelui său: „Tu mă înveți să mă rog, dar acesta spune că Dumnezeu nu există”. La care părintele său i-a răspuns: „Credeam că era un om deștept, dar acum văd că e un prost. Nu băga de seamă la ce a spus”. Dar răspunsul tatălui n-a șters îndoiala semănată în sufletul copilului.

Mulți ani s-au scurs de atunci. Semion a crescut un băiat mare și viguros. Lucra nu departe de satul său pe moșia prințului Trubețkoi. Fratele său era angajat aici să lucreze la construcții și Semion făcea parte din echipa sa ca dulgher. Bucătăreasa echipei era o femeie simplă de la țară. Într-o zi, ea s-a dus în pelerinaj, vizitând printre altele mormântul unui faimos ascet, zăvorâtul Ioan Sezenovski (1791–1839). La întoarcere, le-a povestit viața sfântă a zăvorâtului și a istorisit minunile ce se făceau la mormântul său. Unii dintre bătrânii de față au întărit ceea ce spunea femeia despre minuni și toată lumea spunea că Ioan a fost un om sfânt.

La auzul acestei conversații, lui Semion i-a venit gândul: „Dacă e sfânt, înseamnă că Dumnezeu e cu noi și că nu trebuie să străbat tot pământul ca să-L gădesc”, și acest gând a înflăcărat tânăra sa inimă de dragoste pentru Dumnezeu.

Uimitor însă e că un gând ce încolțise în sufletul unui copil de patru ani, atunci când îl ascultase pe negustorul de cărți, i-a rămas întipărit în minte până la vârsta de nouăsprezece ani. Acest gând, care fără îndoială îl tulbura, rămăsese fără răspuns undeva în adâncurile sufletului său găsindu-și atunci dezlegarea într-un mod la prima vedere destul de naiv.

De îndată ce Semion și-a dat seama că a găsit credința, mintea i s-a alipit de pomenirea lui Dumnezeu și se ruga mult vărsând lacrimi. A simțit atunci o schimbare lăuntrică și o atracție pentru viața monahală. Așa cum spunea stare-

„Nu voiam să te rănesc, copilul meu.”

tu însuși, de atunci înainte privea la ficele tinere și frumoase ale prințului ca la niște surori, cu drag dar fără dorințe, în vreme ce înainte vederea lor îl tulbura. Tot acum i-a cerut tatălui său îngăduința să meargă la Lavra Peșterilor din Kiev; dar tatăl său i-a dat un răspuns categoric: „Fă-ți mai întâi serviciul militar, apoi ești liber să te duci”.

Această stare excepțională a durat trei luni, după care l-a părăsit. Semion a început să se întâlnească din nou cu tinerii de vârsta lui, să iasă cu fetele satului, să bea votcă, să cânte la acordeon și, îndeobște, să ducă o viață asemenea celorlalți tineri de la țară.

Tânăr, vigoșos și chipeș, Semion se bucura de viață. Era iubit în sat pentru firea sa blândă, pașnică și veselă, iar tinerele fete îl priveau ca pe un bărbat de invidiat. El însuși se legase de una din ele și, înainte chiar ca să se pună problema căsătoriei, într-o seară târziu li s-a întâmplat ceea ce se întâmplă adeseori.

Dimineată, pe când lucra cu tatăl său, acesta i-a spus cu blândețe:

„Copilul meu, unde ai fost aseară? Inima m-a supărat.”

Aceste blânde cuvinte ale tatălui său au pătruns în sufletul lui Semion; mai târziu, amintindu-și de el, starețul spunea:

„N-am ajuns la măsura tatălui meu. Nu era deloc învățat. Chiar și atunci când spunea «Tatăl nostru», pe care-l învățase pe de rost auzindu-l la biserică, rostea stâlcit anumite cuvinte. Dar era plin de blândețe și înțelepciune.”

Familia era numeroasă: tatăl, mama, cinci fii și două fiice. Trăiau împreună și se înțelegeau bine. Fiii mai mari lucrau împreună cu tatăl lor. Într-o zi, la vreme de seceriș, i-a venit rândul lui Semion să gătească prânzul pentru cei aflați la câmp. Uitase că era vineri, și de aceea a gătit o oală cu carne de porc. Toți au mâncat din ea. Șase luni după aceasta — era deja iarnă —, într-o zi de praznic, tatăl său i-a spus lui Semion surâzând cu blândețe:

„Îți mai aduci aminte, copile, cum ne-ai dat să mâncăm carne de porc într-o zi când eram la câmp? Era o zi de vineri. Să știi că am mâncat-o ca și cum ar fi fost ciuperca.”

„Și de ce nu mi-ai zis nimic atunci?”

„Nu voiam să te rănesc, copilul meu.”

Povestind și alte întâmplări asemănătoare petrecute pe când trăia în casa tatălui său, starețul adăuga: „Iată un stareț cum aș fi vrut să am. Nu se mânia niciodată, avea o fire domoală, mereu blândă. Gândiți-vă, a așteptat șase luni clipa potrivită ca să mă îndrepte fără să mă rănească”.

Starețul Siluan era înzestrat cu o mare forță fizică, cum dau mărturie, între altele, următoarele episoade din viața sa.

Într-o zi de Paști, pe când era încă tânăr — înainte de serviciul militar — a luat parte în familia sa la un ospăț bogat, cu multă carne. După care frații săi mai mari au plecat pe la rudeni și cunoștințe prin sat, iar el a rămas singur acasă cu mama sa care a vrut să-i facă o papară. El n-a spus nu. Și atunci mama lui a gătit o papară din aproape cincizeci de ouă pe care a mâncat-o toată el singur.

Pe atunci el lucra împreună cu frații săi pe moșia prințului Trubețkoi. În zilele de sărbătoare mergea adeseori la cârciumă. Și i se întâmpla să bea într-o seară până la trei litri de votcă, fără să se îmbete totuși.

Într-o zi, pe un ger năprasnic întâmplat după un dezhgeț, se găsea în hanul unui popas. Unul dintre călătorii ce-și petrecuse noaptea acolo, vrând să se întoarcă acasă, a ieșit să inhame calul, dar s-a întors numaidecât zicând:

„Nenorocire! Trebuie să plec, dar nu pot. Un strat gros de gheață acoperă copitele calului meu, dar din pricina durerii nu mă lasă să o zdrobesc.”

Semion i-a zis:

„Haide, te voi ajuta.”

Ajuns în grajd, a prins calul de gât, aproape de cap, ținându-l sub braț, și a spus țăranului: „Sparge acum!” Și tot timpul cât a durat acest lucru calul a rămas nemișcat. Țăranul a spart gheața din jurul copitelor, a înhămat și a plecat.

Semion putea lua cu mâinile goale un cazan de supă fierbinte și să o aducă de pe cuptor la masa unde mânca echipa sa. Dintr-o singură lovitură de pumn putea zdrobi o scândură destul de groasă. Putea ridica greutate mari. Era

înzestrat cu o rezistență ieșită din comun, atât la frig, cât și la căldură. Putea să mănânce mult, dar și să lucreze mult.

Dar această forță fizică, care mai târziu îi va îngădui să împlinească multe nevoițe ascetice excepționale, a fost în zilele acelea pricina păcatului său cel mai mare și pentru care avea să se căiască mult. Într-o zi, în după-amiaza hramului bisericii parohiale din sat, când aproape toți sătenii stăteau la taclale pe la casele lor, Semion se plimba pe uliță împreună cu unul din tinerii de vârsta lui și cânta la acordeon. În întâmpinarea lor veneau doi frați, curelarii satului. Fratele mai vârstnic, un bărbat foarte mare și puternic, cu faimă de om certăreț, era ușor amestecat. Ajuns lângă Semion, a încercat în glumă să-i smulgă acordeonul din mâini. Dar Semion a reușit să-l dea tovarășului său și, stând în fața curelarului, l-a rugat să-și vadă de drum. Dar acesta, vrând fără îndoială să se arate cel mai puternic dintre tinerii din sat într-o zi în care toate fetele erau afară și priveau râzând la întâmplare, a înaintat spre Semion. Și iată cum povestea starețul ceea ce s-a petrecut atunci:

„La început m-am gândit să dau înapoi; dar numaidecât am fost cuprins de rușine la gândul că fetele vor râde de mine, și l-am izbit cu putere în piept. Lovitura îl aruncase departe de mine, și el căzuse greu pe spate în mijlocul uliței; din gură îi curgeau spume și sânge. Toți s-au înspăimântat, și eu împreună cu ei. Credeam că l-am omorât, pentru că rămăsese acolo nemișcat. Fratele mai tânăr al curelarului a luat atunci de pe drum o piatră mare și a aruncat-o înspre mine. Am avut timp să mă feresc și piatra m-a lovit în spate. I-am zis: «Ce ai? Vrei să pățești și tu la fel?» Și m-am îndreptat spre el, dar a fugit. Multă vreme curelarul a rămas întins pe uliță; atunci oamenii au alergat, i-au dat îngrijiri și l-au spălat cu apă rece. A trecut însă mai bine de o jumătate de oră până ce s-a putut ridica și a plecat cu greu spre casă. Două luni a bolit, dar din fericire a rămas în viață. Cât despre mine, multă vreme apoi a trebuit să mă feresc de frații și prietenii curelarului care, înarmați cu băte și cu cuțite, mă pândeau seara pe ulițele satului. Dar Dumnezeu m-a păzit.”

Astfel, în vârtoarea tinereții sale, întâia chemare a lui Dumnezeu spre viața monahală și ascetică începuse deja să se stingă în sufletul lui Semion. Dar Dumnezeu Care l-a ales l-a chemat din nou trimițându-i o vedenie.

Într-o zi, după ce petrecuse o vreme în necurății, a ațipit și dormind ușor a văzut în vis un șarpe strecurându-i-se în gură și intrându-i în trup. Simțind o scârbă puternică s-a trezit, și atunci a auzit un glas care-i spunea:

„Ai înghițit un șarpe în vis și te-ai scârbit. Tot așa nici mie nu-mi place ce faci!”

Semion n-a văzut pe nimeni; n-a auzit decât glasul ce rostea aceste cuvinte. Blândețea și frumusețea acestui glas erau cu totul neobișnuite. În ciuda blândeții acestui glas, înrăurirea acestuia asupra sa a fost copleșitoare. Convingerea adâncă și neclintită a starețului era că glasul pe care-l auzise era cel al Sfintei Fecioare. Până la sfârșitul zilelor sale i-a mulțumit Maicii Domnului pentru că nu s-a scârbit de el, ci a binevoit să-l cerceteze și să-l ridice din căderea sa.

„Acum, spunea el, văd cât de mare e mila Domnului și a Maicii lui Dumnezeu față de oameni. Gândiți-vă, Maica Domnului a venit din ceruri să mă povățuiască pe mine, un tânăr cufundat în păcat.”

Faptul că nu se învrednicise să O vadă pe Împărăteasa cerurilor starețul îl atribuia necurăției în care se găsea în acel moment.

Această a doua chemare petrecută cu puțină vreme înaintea serviciului militar a jucat un rol hotărâtor în alegerea căii pe care avea să meargă de acum înainte. O primă urmare a fost o schimbare radicală a vieții sale care o apucase pe căi rele. Semion a simțit o adâncă rușine pentru trecutul său și a început să se căiască fierbinte înaintea lui Dumnezeu. Hotărârea sa de a se face monah după serviciul militar a revenit cu putere îndoită. Un ascuțit simț al păcatului s-a trezit în el, provocând o schimbare a atitudinii sale față de tot ceea ce vedea în această viață. Această schimbare s-a văzut nu numai în faptele sale și în comportamentul său personal, dar și în convorbirile extrem de interesante pe

care le-a avut cu alți oameni. Din păcate nu pot relata aici decât doar câteva care mi-au rămas întipărite în amintire.

Într-o zi de praznic, pe când sătenii jucau hora, Semion a remarcat un țăran de vârstă mijlocie care juca și el și cânta la acordeon. Semion l-a luat deoparte și i-a zis:

„Cum se face, Stepan, că poți cânta și juca, când ai omorât un om?”

Într-adevăr, într-o încăierare la beție acesta omorâse un om. El l-a tras pe Semion și mai deoparte și i-a zis:

„Să știi că, pe când eram în închisoare, m-am rugat mult lui Dumnezeu să mă ierte. Și într-o zi, patul pe care mă găseam în genunchi cu capul cufundat în pernă a început să tremure, și am simțit o mare bucurie în inima mea. Am înțeles atunci că Dumnezeu m-a iertat. Și acum joc, fiindcă e pace în sufletul meu.”

Semion, care cu puțin timp înainte aproape că omorâse un om, a înțeles că Dumnezeu dă aievea iertarea păcatelor celui care o cere. A înțeles și liniștea sufletească a ucigașului iertat. Această întâmplare arată limpede ascuțimea conștiinței păcatului, puterea pocăinței și adâncul simț religios al țăranului rus.

Un tânăr din același sat cu Semion s-a legat de o fată din satul vecin și a lăsat-o însărcinată. Semion, văzând că nu dădea importanță acestui fapt, a căutat să-l convingă să se însoare cu fata, „altfel, spunea, va fi păcat”. Multă vreme tânărul n-a vrut să recunoască că era un păcat și n-a primit să se însoare cu fata. În cele din urmă însă, Semion a reușit să-l convingă, și tânărul l-a ascultat.

Auzind această istorie din însăși gura starețului, l-am întrebat de ce atunci el însuși nu s-a însurat cu fata pe care o cunoscuse. Starețul a răspuns:

„Când am simțit dorința de a mă face monah, m-am rugat mult lui Dumnezeu să facă în așa fel încât să-mi pot împlini în pace această dorință, și Dumnezeu a rânduit toate spre mai bine. Am plecat în armată și în acest răstimp a venit în satul nostru un negustor să cumpere grâne. La o horă, acesta și-a oprit privirile asupra tinerei fete și, văzând că e frumoasă, veselă și cânta bine, s-a îndrăgostit

de ea și apoi a luat-o de nevastă. Au fost fericiți și au avut mulți copii.”

Starețul a mulțumit fierbinte lui Dumnezeu că i-a ascultat rugăciunile, dar nu și-a uitat greșeala.

Perioada serviciului militar

Semion și-a făcut serviciul militar la Sankt Petersburg în batalionul de geniu al gărzii imperiale. Plecat în armată cu o credință vie și un duh de adâncă căință, nu înceta să-și aducă aminte de Dumnezeu.

Soldat conștiincios, cu o fire pașnică și o purtare ireproșabilă, a fost foarte prețuit în armată. Camarazii săi au găsit în el un prieten credincios și plăcut, lucru care de altminteri nu era rar în Rusia, unde soldații trăiau în chip foarte frățesc.

În ajunul unui praznic, s-a dus în oraș împreună cu trei camarazi din același batalion. Au intrat într-un mare restaurant popular al capitalei, luminat strălucitor, și în care cânta o orchestră. Au comandat de mâncat și de băut și discutau cu voioșie. Semion însă a rămas tăcut. Unul dintre camarazi l-a întrebat:

„Semion, ești foarte tăcut. La ce te gândești?”

„Mă gândesc că în timp ce noi stăm într-un restaurant, mâncăm, bem votcă, ascultăm muzică și ne distrăm, la Muntele Athos se săvârșește privegherea; iar monahii merg să se roage toată noaptea. Cine dintre noi va da un răspuns mai bun la Judecata de Apoi: ei sau noi?”

Atunci unul dintre camarazi a zis:

„Ce om Semion ăsta! Ascultăm muzică și ne distrăm, iar el e cu mintea la Muntele Athos și la Judecata de Apoi!”

Cuvintele soldatului: „Iar el e cu mintea la Muntele Athos și la Judecata de Apoi” caracterizează bine starea lui Semion, nu numai în acel moment, în care se găsea în restaurant, ci și în toată perioada serviciului său militar. Într-adevăr, se gândea mult la Muntele Athos, unde trimitea uneori chiar și bani.

Într-o zi, ieșise din tabăra Ustiorsk, unde staționa vara batalionul său, și s-a dus la poșta din satul Kolpino pentru

LIBRARIILE
ONLINE
KNOW
BOOKS

a trimite un mandat la Muntele Athos. Pe drumul de întoarcere, aflat încă aproape de Kolpino, un uriaș câine turbat s-a năpustit drept spre el. Când animalul s-a apropiat și se pregătea să se arunce asupra lui, cuprins de frică, Semion a strigat: „Doamne, miluiește!” Și de-abia a rostit această scurtă rugăciune, că o putere nevăzută l-a azvârlit pe câine departe, ca și cum s-ar fi izbit de ceva. Ocolindu-l pe Semion, s-a năpustit în sat, unde a făcut mult rău la oameni și animale.

Această întâmplare a făcut o puternică impresie asupra lui Semion. A simțit în chip viu cât de aproape de noi e Dumnezeu și cât ne păzește. Și cu îndoită înflăcărare s-a alipit de pomenirea lui Dumnezeu.

În timpul serviciului militar, sfaturile sale și înrăurirea sa bună asupra celor din jur s-au arătat din nou. Într-o zi a văzut în cantonamentul companiei sale un soldat ce-și încheia serviciul militar, așezat pe patul de campanie, abătut, cu capul plecat. Apropiindu-se de el, Semion l-a întrebat:

„Ce ai? De ce șezi trist aici și nu te bucuri ca și ceilalți că ai terminat armata și că te întorci acum acasă.”

„Am primit o scrisoare de la familie, a răspuns soldatul, în care mi se spune că femeia mea a avut un copil în timp ce eu eram aici.” A tăcut o clipă, clătînându-și capul, apoi a adăugat cu o voce scăzută, în care se putea simți durerea și ranchiuna: „Nu știu ce-i voi face... Mi-e frică... Nu-mi vine să mă întorc acasă.”

Semion l-a întrebat liniștit:

„Dar tu, în acest timp, de câte ori te-ai dus la bordel?”

„Acest lucru s-a întâmplat, da”, a răspuns soldatul ca și cum își amintea de ceva.

„Ei bine! Dacă tu nu te-ai putut înfrâna, a continuat Semion, crezi că pentru ea a fost mai ușor?... Ai noroc că ești bărbat, pe când ea e de-ajuns să greșească o singură dată pentru a rămâne însărcinată. Gândește-te puțin unde te-ai dus! Ești mai vinovat înaintea ei decât este ea înaintea ta. Iart-o... Când ajungi acasă, ia pruncul în brațe, ca și când ar fi al tău, și vei vedea că totul va fi bine.”

Câteva luni s-au scurs de la această discuție când Semion a primit de la acest soldat o scrisoare plină de recunoștință. Îi scria că la întoarcerea sa, tatăl și mama sa veniseră mâhniti în întâmpinarea lui, iar că femeia, plină de rușine, stătea lângă casă cu pruncul în brațe. El însă, de la discuția avută cu Semion în cazarmă, își simțea sufletul ușor. Cu voioșie și-a salutat părinții și, apropiindu-se de femeia sa, a sărutat-o, apoi a luat în brațe pruncul și l-a sărutat. Toată lumea s-a bucurat și a intrat în casă. După care s-au dus în sat să viziteze rude și prieteni. Peste tot el a ținut copilul în brațe, spre bucuria tuturor. După care au trăit în pace.

În scrisoare soldatul îi mulțumea mult prietenului său Semion pentru sfatul cel bun. Și trebuie să recunoaștem că sfatul nu era numai bun, ci și plin de înțelepciune. Astfel, încă din tinerețe, starețul Siluan a înțeles că pentru pacea între oameni recunoașterea de către fiecare a greșelilor proprii este neapărat necesară.

Când și-a terminat serviciul militar în gardă, puțin înaintea de eliberarea soldaților de vârsta sa, Semion s-a dus împreună cu secretarul companiei la părintele Ioan din Kronștadt (1829–1908) să-i ceară rugăciunile și binecuvântarea. Negăsindu-l pe părintele Ioan în Kronștadt, s-au hotărât să-i lase scrisori. Cu condeiul său bun, secretarul a început să scrie o scrisoare într-un stil căutat. Semion n-a scris însă decât câteva cuvinte: „Părinte, vreau să mă fac monah. Roagă-te ca lumea să nu mă țină”.

S-au întors la cazarma din Sankt Petersburg și, potrivit cuvintelor starețului, la câteva zile a simțit în jurul lui „vuiind flăcările iadului”.

După ce a părăsit Sankt Petersburgul, Semion s-a întors la familia sa, dar n-a rămas aici decât o săptămână. S-a grăbit să strângă câteva bucați de pânză și alte cadouri pentru mănăstire. Și-a luat rămas-bun de la toată lumea și a plecat spre Sfântul Munte. Însă din ziua în care părintele Ioan din Kronștadt se rugase pentru el, „flăcările iadului n-au încetat să vuiască” în jurul lui, oriunde se găsea: în tren, la Odessa, pe vapor, ba chiar și la Muntele Athos, în mănăstire, la biserică, în tot locul.

La Muntele Athos

Semion a sosit la Sfântul Munte în toamna anului 1892 și a intrat în mănăstirea Sfântului și Marelui Mucenic Pantelimon sau Russikon [a rușilor]. Începea pentru el o nouă viață, o viață de nevoință monahală.

Potrivit tradiției athonite, tânărul novice, sau „fratele Semion”, a trebuit să petreacă câteva zile retras pentru a-și aduce aminte toate păcatele săvârșite în cursul vieții sale, să le însemneze în scris și apoi să meargă să se mărturisească unui duhovnic. Chinurile iadului pe care le îndura au făcut să se nască în el un simțământ aprins și nestăvilit de căință. În Sfânta Taină a Spovedaniei a vrut să-și elibereze sufletul de tot ce apăsa asupra lui și, de aceea, plin de bunăvoință și cu frică mare, și-a mărturisit toate faptele vieții sale, fără să încerce să se justifice cu nimic.

Atunci duhovnicul i-a spus fratelui Semion:

„Ți-ai mărturisit păcatele înaintea lui Dumnezeu, să știi că toate ți-au fost iertate... De acum înainte începe o viață nouă... Mergi în pace și bucură-te că Dumnezeu te-a adus în acest liman al mântuirii.”

Sufletul simplu și încrezător al fratelui Semion, auzind duhovnicul spunându-i că toate păcatele i-au fost iertate, a urmat sfatul acestuia: „Mergi în pace și bucură-te”, și s-a predat bucuriei. Lipsit de experiență și naiv, încă nu știa că un ascet trebuie să păzească măsura chiar și în bucurie, și